

Co-funded by
the European Union

TEIDCIPEI

MINISTERUL CULTURII AL REPUBLICII MOLDOVA
ACADEMIA DE MUZICĂ, TEATRU ȘI ARTE PLASTICE
DEPARTAMENTUL ȘTIINȚE SOCIO-UMANISTICE ȘI LIMBI MODERNE

Aprobat: Departamentul ȘSULM Proces-verbal nr. 4 din 02. 02. 2023	Aprobat: Consiliul de Evaluare și Asigurare a Calității Studiilor (CEACS) al AMTAP Proces-verbal nr. 4 din 24. 03. 2023
Șef Departament, Ludmila LAZAREV, dr., conf. univ. <i>L. Laz</i>	Președinte CEACS, Victoria MELNIC, dr., prof. univ.

CURRICULUM¹
la disciplina
CIVILIZAȚIE EUROPEANĂ ȘI IDENTITATE CULTURALĂ
(Ciclul I, Licență)

<i>Codul și denumirea domeniului de formare profesională:</i>	0114 Formarea profesorilor; 0215 Muzică; 0216 Arte teatrale; 0211 Tehnici audiovizuale și producție media; 0229 Culturologie; 0212 Design vestimentar și design interior; 0213 Arte plastice, 0214 Arte decorative
<i>Codul și denumirea programului de studiu:</i>	0114.2 Muzică; 0215.1 Interpretare instrumentală (Instrumente cu taste/Pian, Instrumente orchestrale, Instrumente populare, Instrumente muzică ușoară și jazz); 0215.2 Canto (Canto academic, Canto popular, Canto de estradă și jazz); 0215.3 Dirijat (Dirijat coral); 0215.4 Compoziție muzicală (Compoziție muzică academică, Compoziție muzică ușoară și jazz); 0215.5 Muzicologie; 0114.13 Dans; 0216.1 Actorie; 0216.2 Regie; 0216.3 Scenografie; 0216.4 Dramaturgie și scenaristică; 0216.5 Teatrologie și management teatral; 0216.6 Coregrafie; 0211.1 Regie film și TV; 0211.2 Imagine film și TV; 0211.4 Producție film și TV; 0229.1 Culturologie; 0212.1 Modă-design vestimentar; 0212.2 Design interior; 0213.1 Pictură; 0213.2 Grafică; 0213.3 Sculptură; 0213.4 Istoria și teoria artelor plastice; 0214.1 Arte decorative aplicate (Tapiserie artistică, Ceramică artistică, Metal artistic)
<i>Forma de învățământ:</i>	cu frecvență

Autor: Ludmila Lazarev,
conf. univ., doctor în istorie

L. Laz

Chișinău, 2023

¹ Curriculum disciplinar (model), aprobat de Senatul AMTAP, proces-verbal No. 5 din 23.12.2020

CZU [930.85+008](4)(073)
L 33

CIVILIZAȚIE EUROPEANĂ ȘI IDENTITATE CULTURALĂ: Curriculum

Autor: **LUDMILA LAZAREV**, doctor în istorie,
conferențiar universitar, Departamentul Științe Socio - Umanistice
și Limbi Moderne

Recenzenți: **TATIANA COMENDANT**, doctor în sociologie,
conferențiar universitar, prorector activitate
științifică și de creație, Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice

GRIGORE VASILESCU, doctor habilitat în filozofie,
profesor universitar, Universitatea de Stat din Moldova

Aprobat de către Consiliul de Evaluare și Asigurare a Calității Studiilor al Academiei de Muzică,
Teatru și Arte Plastice din Republica Moldova, proces-verbal nr. 4 din 24.03.2023.

DESCRIEREA CIP A CAMEREI NAȚIONALE A CĂRȚII DIN REPUBLICA MOLDOVA Lazarev, Ludmila.

Civilizație europeană și identitate culturală : Curriculum : (Ciclul 1, Licență) / Ludmila Lazarev
; Ministerul Culturii al Republicii Moldova, Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice,
Departamentul Științe Socio-Umanistice și Limbi Moderne. – Chișinău : [AMTAP], 2023. – 22 p. :
tab.

Cerințe de sistem: PDF Reader.

Aut. indicat pe verso f. de tit. – Referințe bibliogr.: p. 18-19. – Finanțat de Uniunea Europeană.

ISBN 978-9975-3542-8-8 (PDF).

[930.85+008](4)(073)

L 33

CUPRINS

I.	Preliminarii	4
II.	Competențe generale ale disciplinei	6
III.	Competențe specifice (finalitățile de studiu)	6
IV.	Administrarea disciplinei	7
V.	Unități tematice și repartizarea orientativă a orelor	7
VI.	Obiectivele de referință și unități tematice	8
VII.	Organizarea lucrului individual al studentului	12
VIII.	Metode de predare	16
IX.	Evaluarea disciplinei	16
X.	Bibliografia recomandată	18
	Anexe:	20
	A. 1. Teme pentru referat	20
	A. 2. Subiectele pentru examen	20
	A. 3. Test de evaluare finală(model)	21
	A. 4. Mostră de subiecte pentru testul de evaluare periodică	21

I. PRELIMINARII

Civilizație europeană și identitate culturală este o disciplină de orientare socio-umanistă(U), prevăzută a fi studiată în semestrul V, anul III al studiilor la ciclul licență în limbile română și rusă. Disciplina în cauză este parte a *Modulului interdisciplinar privind Identitatea Culturală Europeană*, implementat în cadrul proiectului Erasmus+ Jean Monnet -JMO-2022-MODULE –101085561 – TEIDCIPEI- „Dezvoltarea identității europene prin cultură în procesul de integrare europeană”. Curriculumul a fost elaborat în baza modelului inovativ *Research, Development, and Diffusion* (RD&D).

Opțiunea strategică a Republicii Moldova pentru integrarea în Uniunea Europeană, precum și racordarea sistemului învățământului superior din Republica Moldova la cel european necesită conștientizarea fenomenului „civilizației europene” în mediile universitare și o inițiere a tinerilor în Studiile Europene. Pregătirea unor specialiști de înaltă calificare în domeniul artelor presupune nu numai pregătire temeinică de specialitate, dar și o educație valorică fundamentală. Cunoașterea unor repere conceptuale privind procesul de formare și evoluție a civilizației europene, trăsăturilor sale esențiale, a construcției europene postbelice, ar crea premise pentru formarea unei viziuni întregre a omului de cultură asupra perspectivelor aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană și costurilor aderării și integrării. Printr-o abordare inter- și transdisciplinară cursul are menirea să prezinte o sinteză a realității social-politice și a idealității morale, fără de care conceptul civilizației europene nu poate deveni o forță capabilă să marcheze o realitate pentru viitor.

Scopul cursului *Civilizație europeană și identitate culturală* constă în a oferi o perspectivă analitică asupra istoriei și culturii continentului european, a fenomenului identității culturale și a integrării europene(a conceptelor fundamentale, valorilor, instituțiilor și proceselor) în rândul studenților la nivelul studiilor universitare de licență în domeniul artelor în vederea dezvoltării gândirii critice și a conștientizării rolului culturii în procesul de europenizare. Cursul se adresează studenților care au parcurs, anterior acestuia, cursuri conceptuale din domeniul științelor socio-umanistice, cum ar fi filosofia, etica, sociologia, dar și disciplina *Psihologia comunicării: identitate în context European* din cadrul *Modulului interdisciplinar privind Identitatea Culturală Europeană*. Cursul *Civilizație europeană și identitate culturală* se constituie din trei compartimente tematice care vizează cadrul conceptual al identității europene, construcția europeană postbelică și aspectele actuale ale politicilor culturale europene.

Acest curriculum îndeplinește următoarele funcții:

- conceptualizarea disciplinei de *Civilizație europeană și identitate culturală*;
- asigurarea coerenței între cursul de *Civilizație europeană și identitate culturală* și cursurile *Modulului interdisciplinar privind Identitatea Culturală Europeană*, precum și cursurile de orientare socio-umanistică din cadrul Programului de studii, între predare - învățare-evaluare, între rezultatele curriculare specifice cursului;
- îndrumarea proiectării materialelor curriculare: manuale, ghiduri metodologice, materiale didactice, software educaționale, teste de evaluare.

Curriculumul de *Civilizație europeană și identitate culturală* este elaborat în conformitate cu cadrul legal, cerințele pieței muncii și nevoile părților interesate de produse și servicii educaționale, pentru a asigura calitatea procesului de predare-învățare. Acest Curriculum este aliniat la documentele actuale privind politicile educaționale naționale și internaționale: Codul educației al Republicii Moldova nr. 152/2014; Plan-cadru pentru studii superioare (ciclul I - Licență, ciclul II - Master, studii integrate, ciclul III – Doctorat),2015; Cadrul Național al Calificărilor din Republica Moldova, Hotărârea Guvernului nr. 1016/2017; Metodologia de evaluare externă a calității în vederea autorizării de funcționare provizorie și acreditării programelor de studii și a instituțiilor de învățământ profesional tehnic, superior și de formare continuă, 2016; Cadrul de referință al curriculum-ului universitar, 2015; Recomandarea Consiliului European din 22.05.2018 privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții; Cadrul de referință al competențelor

pentru cultură democratică al Consiliului European, 2018; Standardele și liniile directoare (ESG) revizuite la Conferința Ministerială din Erevan din 14-15 mai 2015; Regulamentul de organizare a studiilor de licență (ciclul I) și a studiilor integrate etc.

În procesul de elaborare a Curriculumului pentru cursul *Civilizație europeană și identitate culturală*, au fost luate în considerare următoarele criterii:

- abordări și tendințe postmoderne în dezvoltarea curriculum-ului la nivel național și internațional;
- imperativele ajustării curriculumului la nevoile studenților, așteptările angajatorilor și ale societății, în general, precum și responsabilitatea socio-culturală a Universității ca furnizor de învățare;
- valențele unității/modulului de curs în dezvoltarea competențelor profesionale;
- necesitatea asigurării continuității și interconectării între ciclurile de învățământ;
- necesitatea corelării abordărilor intra -/inter-/transdisciplinare cu activitatea didactică etc.

Curriculumul prezintă rezultatele scontate descrise în competențele profesionale și transversale, administrarea disciplinei, unitățile tematice și activitățile de învățare-predare și evaluare care vor fi aplicate în cadrul acestui curs, bibliografia recomandată și anexele.

Cadrul Conceptual al Cursului

Curriculumul acestui curs a fost conceput ținând cont de diverse abordări, astfel, sincronizându-se în final abordarea psihocentrică (nevoile studenților, ritmul de învățare și dezvoltare ca componente cheie), abordarea sociocentrică (concentrată pe asumarea valorilor democratice, drepturile omului, statul de drept și diversitatea culturală), abordarea individualizată (din punct de vedere al educației incluzive, care urmărește valorificarea tuturor diferențelor și calităților prin dezvoltarea potențialului fiecărui student). Totodată, curriculumul poate fi adaptat sau modificat în funcție de cerințele studenților cu nevoi educaționale speciale.

În elaborarea acestui Curriculum, ne-am bazat pe următoarele principii:

- Principiul învățării temeinice, care se referă la dezvoltarea abilităților de învățare logică, ritmică și a abilităților de autocontrol;
- Principiul abordării sistemice și dezvoltării treptate a competențelor, care asigură respectarea particularităților de vârstă, stimulente, interesele studenților și continuitatea conceptuală a cursului;
- Principiul axiologic, având ca rezultat crearea unui comportament centrat pe valorile societății democratice și a economiei de piață;
- Principiul respectării autonomiei și libertății individuale în exprimarea opiniilor și luarea deciziilor;
- Principiul flexibilității, care asigură trasee individuale, posibilitatea individualizării procesului de învățământ la nivel instituțional;
- Principiul incluziunii sociale, care asigură inserția profesională, pregătește integrarea socio-profesională la părăsirea sistemului de învățământ, conform cerințelor pieței muncii;
- Principiul compatibilității cu reperele și standardele europene în educație etc.

Cursul de *Civilizație europeană și identitate culturală* are ca obiective acumularea de cunoștințe teoretice privind civilizația europeană și identitatea culturală europeană, dezvoltarea gândirii critice, dezvoltarea abilităților practice de aplicare a valorilor și atitudinilor democratice europene în practica profesională, conștientizarea rolului identității culturale europene în procesul de europeanizare, etc.

Studenții urmează să-și perfecționeze cunoștințele și să demonstreze capacități de cercetare prin elaborarea proiectelor individuale și în echipă atât pentru orele de curs, cât și pentru orele de seminar (prezentări PPT, comentarii, minieseri, postere, studii de caz, teste de evaluare).

Ținând cont de faptul că acest curriculum este adaptat pentru formatul hibrid de studii, studenților li se recomandă accesul la Internet și utilizarea mai multor platforme educaționale și aplicații digitale: Google Classroom, PowerPoint, Google slides, Padlet, LearningApps, Canva, Wakelet, Google forms, Quizziz ș.a.

Curriculumul se adresează studenților AMTAP, dar poate servi drept ghid pentru profesori, reprezentanții societății civile, precum și pentru factorii de decizie din domeniul educației și culturii, interesați de tematica cursului și este potrivit atât pentru studiile cu frecvență cât și cele la distanță.

II. COMPETENȚE GENERALE ALE DISCIPLINEI

Competențe profesionale:

CP1. Acumularea cunoștințelor teoretice fundamentale în domeniul artei muzicale, artelor plastice și a artelor teatrale, bazate pe contextul cultural și istoric, național, european și universal.

Competențe transversale:

CT1. Capacitatea de a învăța, analiza, expune, comunica oral și în scris, inclusiv prin intermediul tehnologiilor informaționale, respectând normele eticii profesionale, în contexte culturale diverse.

CT2. Formarea unui orizont larg de cultură filosofică, sociologică, estetică, comunicativă, managerială în scopul adaptabilității la cerințele pieței muncii.

CT3. Autoevaluarea obiectivă și identificarea oportunităților de formare continuă pe tot parcursul vieții.

III. COMPETENȚE SPECIFICE (FINALITĂȚILE DE STUDIU)

Prin studierea disciplinei studenții vor fi capabili la nivel de:

1. Cunoaștere și înțelegere:

- să definească Europa în calitatea sa de continent, civilizație și identitate culturală comună;
- să cunoască conceptele-cheie, definițiile, noțiunile de bază privind originile și evoluția civilizației europene;
- să înțeleagă rolul procesului de integrare europeană în perioada postbelică, premisele și consecințele sale;
- să distingă sensul noțiunilor de cultură și civilizație ;
- să explice esența și semnificația ideii europene în istoria continentului;
- să distingă diferite tipuri de cultură politică și să le poată clasifica;
- să ilustreze diferențele dintre diferite doctrine politice europene.

2. Aplicare:

- să argumenteze caracterul european al culturii autohtone;
- să determine rolul cunoștințelor și a culturii politice a tinerilor prin asumarea responsabilă a propriilor poziții referitoare la anumite procese europene;
- să analizeze evenimente, procese, fenomene specifice integrării europene;
- să clasifice fenomenele social-politice din Republica Moldova în raport cu valorile democratice europene;
- să aplice valorile și atitudinile democratice în practica profesională.

3. Integrare:

- să stabilească caracteristicile definiției ale civilizației europene în raport cu alte civilizații;
- să formuleze principiile de funcționare a Uniunii Europene, având în vedere scopul și caracterul său instituțional, procesul de luare a deciziilor, principalele politici și modul de relaționare externă;
- să interpreteze concepte, teorii și fenomene privind dezvoltarea comunitară competențelor pentru inițierea unor activități comunitare de facilitare a cooperării și armonizării relațiilor dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană;

- să elaboreze eseuri științifice și prezentări la tematica disciplinei, utilizând surse credibile și actuale;
- să înainteze propuneri de politici culturale pe dimensiunea europeană;
- să identifice căi de implicare în procesul decizional la nivel local, național, european;
- să realizeze conexiunea dintre cunoștințele teoretice și activitatea profesională.

IV. ADMINISTRAREA DISCIPLINEI(FAM)

Codul disciplinei	Anul de studii	Semestrul	Total ore			Nr. de ore pe tipuri de activități*				Forma de evaluare	Nr. ECTS	Responsabil pe disciplină
			Total	Contact direct	Studiu individual	C	S	L/P	I			
Conform planului de învățământ	III	V	60	30	30	15	15	-	-	examen	2	Lazarev L.
Total pe disciplină			60	30	30						2	

Notă: C = curs, S = seminar, L = ore de laborator, practice, I – ore individuale asistate de profesor.

ADMINISTRAREA DISCIPLINEI(FAPDD)

Codul disciplinei	Anul de studii	Semestrul	Total ore			Nr. de ore pe tipuri de activități*				Forma de evaluare	Nr. ECTS	Responsabil pe disciplină
			Total	Contact direct	Studiu individual	C	S	L/P	I			
Conform planului de învățământ	III	V	90	30	60	15	15	-	-	examen	3	Lazarev L.
Total pe disciplină			90	30	30						3	

Notă : C = curs, S = seminar, L = ore de laborator, practice, I – ore individuale asistate de profesor.

ADMINISTRAREA DISCIPLINEI(FATCM)*

Codul disciplinei	Anul de studii	Semestrul	Total ore			Nr. de ore pe tipuri de activități*				Forma de evaluare	Nr. ECTS	Responsabil pe disciplină
			Total	Contact direct	Studiu individual	C	S	L/P	I			
	III	V	60	30	30	15	15	-	-	examen	2	Lazarev L.
Total pe disciplină			60	30	30						2	

Notă *: C = curs, S = seminar, L = ore de laborator, practice, I – ore individuale asistate de profesor. La FATCM disciplină urmează a fi introdusă în planurile de studii.

V. UNITĂȚI TEMATICE ȘI REPARTIZAREA ORIENTATIVĂ A ORELOR

Nr.	Unități tematice	Numărul de ore			
		Contact direct		Studiu individ.	Total
		C	S		
	Anul III, semestrul V				
I	Compartimentul I. Europa - noțiune și prezentare generală				
I.1	Civilizația europeană: definiții și interpretări	2	2	4	8

I.2	Principalele repere istorice și aspecte ale identității europene	2		2	4
I.3	Religia și rolul ei în constituirea civilizației europene		2	2	4
II.	Compartimentul II. Ideea europeană de la origini până în prezent				
II.1	Bazele teoretice ale procesului de unificare europeană și dezvoltare a identității europene	2	2	4	8
II.2	Practica unificării europene. Lecțiile construcției europene	2	2	4	8
II.3	Relațiile Republicii Moldova cu Uniunea Europeană	2	2	4	8
III.	Compartimentul III. Valori, atitudini și politici culturale europene				
III.1	Libertatea, democrația și drepturile omului - valori fundamentale ale civilizației europene		2	4	6
III.2	Doctrină social-politică europeană și cultura politică	2	2	3	7
III.3	Politici culturale europene. Cazul Rezervația Cultural-Naturală „Orheiul Vechi” și dezvoltarea identității culturale europene.	2	2	3	7
	Total semestrul I	14	16	30	60
	TOTAL: 60 ORE				

VI. OBIECTIVELE DE REFERINȚĂ ȘI UNITĂȚI TEMATICE

<i>Nr.</i>	<i>Obiectivele de referință</i>	<i>Unități tematice</i>
		Compartimentul I. Europa - noțiune și prezentare generală
1.	<ul style="list-style-type: none"> • să operaționalizeze conceptele de cultură și civilizație europeană; • să poată defini Europa în totalitatea viziunilor și perspectivei aflate în dezbatere; • să definească reperele granițelor 	I.1. Civilizația europeană: definiții și interpretări <ul style="list-style-type: none"> • Semnificația conceptului de civilizație. Corelația dintre cultură și civilizație • Termenul Europa - conotații și interpretări • Despre hotarele Europei • Actualitatea Studiilor Europene din punctul de vedere al proceselor de integrare europeană a

	europene; <ul style="list-style-type: none"> • să stabilească prioritățile procesului de integrare europeană a Republicii Moldova. 	Republicii Moldova
2.	<ul style="list-style-type: none"> • să definească izvoarele culturii și civilizației europene; • să determine impactul civilizației grecești, a democrației antice asupra culturii europene contemporane; • să stabilească relevanța factorului roman, în special al dreptului privat roman în formarea identității europene; • să determine aportul epocii medievale, renaștentiste și moderne în formarea și consolidarea unității tipologice a Europei. 	I.2. Principalele repere istorice și aspecte ale identității europene <ul style="list-style-type: none"> • Unitatea tipologică a Europei din perspectivă istorică. Civilizația greacă și influența ei asupra dezvoltării culturii europene; • Relevanța moștenirii romane pentru lumea contemporană • Tabloul conceptual al lumii format sub influența religiei creștine în Evul Mediu și actualitatea lui • Umanismul și universalismul culturii renaștentiste. Vârtejul istoric „euroorganizator” (E. Morin) • Epoca modernă cu raționalismul și empirismul ei • Rolul iluminismului în evoluția culturii europene. Apariția termenului de „europenism”
3.	<ul style="list-style-type: none"> • să identifice rolul religiei creștine ca izvor al civilizației europene; • să definească valorile creștine ca fundament moral al culturii europene; • să evedențieze rolul contradictoriu al bisericii catolice în istoria europeană; • să evalueze fenomenul Reformei și al protestantismului ; • să conștientizeze problema islamului în Europa; • să analizeze spectrul religios din Republica Moldova. 	I.3. Religia și rolul ei în constituirea civilizației europene <ul style="list-style-type: none"> • Rolul religiei în constituirea și evoluția civilizației europene: abordare pluriconfesională • Creștinismul și puterea. Catolicismul și ortodoxia – amprente culturale în tradiția europeană • Tradiția protestantă ca fenomen al civilizației europene. Max Weber „Etica protestantă și spiritul capitalismului” • Europa multiconfesională și problema islamului • Fragmentările religioase în Europa de Est. Cazul Republicii Moldova
		Compartimentul II. Ideea europeană de la origini până în prezent
4.	<ul style="list-style-type: none"> • să înțeleagă procesele de cristalizare a identității culturale europene, ținând seama de diversitatea, specificul și moștenirea culturală, spirituală și istorică a Europei; 	II.1. Bazele teoretice ale procesului de unificare europeană și dezvoltare a identității europene <ul style="list-style-type: none"> • Problema identității și a specificului european • Evoluția ideii europene pe parcursul istoriei • Paradigma națională și paradigma europeană • Spațiu european, idee europeană, destin comun, construcție europeană - noțiuni definitorii ale proceselor de unificare europeană;

	<ul style="list-style-type: none"> • să conștientizeze rolul și importanța schimbării de paradigmă în dezvoltarea civilizației europene; • să cunoască noțiunile ce definesc procesele din spațiul european; • să sesizeze logica principiilor „unitate în diversitate” și „toți diferiți, toți egali”; • să identifice dilemele identitate ale Republicii Moldova în contextul integrării europene. 	<ul style="list-style-type: none"> • Republica Moldova și Europa: dileme identitare
5.	<ul style="list-style-type: none"> • să identifice premisele istorice, politice, social-economice și culturale ale unificării europene postbelice; • să delimiteze prerogativele și funcțiile instituțiilor europene de bază; • să înțeleagă procesul instituțional, politic, decizional și de extindere a Uniunii Europene; • să identifice rolul Tratatelor de bază ale Uniunii Europene; • să cunoască aspecte generale despre principalele instituții, procese și evenimente actuale din cadrul Uniunii Europene. 	<p>II.2. Practica unificării europene. Lecțiile construcției europene</p> <ul style="list-style-type: none"> • Premisele unificării europene. Conștientizarea necesității colaborării, cooperării, construcției Europei unificate • Instituțiile europene: Consiliul Europei, OSCE, UE, ș.a. • Principalele etape ale procesului de unificare europeană • Rolul Tratatelor institutive și ale Tratatelor modificatoare; Declarația despre Identitatea Europeană (Copenhaga, 14 decembrie 1973) • Principalele instituții ale Uniunii Europene și politicile europene
	<ul style="list-style-type: none"> • să operaționalizeze termenul de integrare europeană a Republicii Moldova; • să cunoască criteriile aderării la UE; • să evalueze perspectivele Republicii Moldova privind aderarea la Uniunea Europeană; • să conștientizeze rolul cetățenilor, a oamenilor de cultură în procesul de relaționare a Republicii Moldova cu Uniunea Europeană. 	<p>II.3. Relațiile Republicii Moldova cu Uniunea Europeană</p> <ul style="list-style-type: none"> • Politicile extinderii Uniunii Europene. Criteriile de la Copenhaga și Criteriile de la Madrid • Etapele procesului de integrare europeană a Republicii Moldova • Rolurile cetățenilor în procesul de relaționare a Republicii Moldova cu Uniunea Europeană
		<p>Compartimentul III. Valori, atitudini și politici culturale europene</p>
6.		<p>III.1. Libertatea, democrația și drepturile omului - valori fundamentale ale civilizației europene</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • să definească democrația și principiile ei fundamentale; • să identifice formele guvernării democratice; • să determine paradoxurile și contradicțiile democrației; • să cunoască drepturile și obligațiile cetățeanului, precum și instrumentele de protecție a drepturilor omului. 	<ul style="list-style-type: none"> • Esența fenomenului de democrație. Evoluția istorică a democrației și fazele ei • Democrația directă și democrația reprezentativă • Paradoxurile și contradicțiile democrației. Pluralismul democrației • Carta Europeană a Drepturilor Omului. Instrumente europene de protecție a drepturilor omului.
7.	<ul style="list-style-type: none"> • să definească conceptul de doctrină social-politică; • să efectueze o analiză comparativă a doctrinelor: social-democrată, liberală și conservatoare; • să determine evoluția doctrinelor politice clasice în societatea europeană actuală și să evidențieze manifestarea lor în spațiul autohton; <ul style="list-style-type: none"> • să elucideze caracterul dihotomic al modelului european al culturii politice; • să determine specificul și problemele culturii politice din Republica Moldova. 	<p>III.2. Doctrine social-politice europene și cultura politică</p> <ul style="list-style-type: none"> • Conceptul de doctrină: trăsături comune și diferențieri • Clasificarea doctrinelor politice. Liberalismul și neoliberalismul; Social-democrația; Conservatismul și esența lui. Creștin-democrația și alte doctrine sub influența religiei. Naționalismul ca doctrină politică • Doctrine post-materialiste (feminismul, mișcarea verzilor etc.) • Cultura politică democratică și principiile ei. • Cultura politică din Republica Moldova
8.	<ul style="list-style-type: none"> • să analizeze documentele de bază care stabilesc principiile și determină politicile culturale ale Uniunii Europene; • să exprime opinia pe marginea politicilor culturale europene; • să determine rolul patrimoniului cultural în procesul de comunicare reciprocă și dezvoltare a conștiinței identității culturale comune. 	<p>III.3. Politici culturale europene. Cazul Rezervația Cultural-Naturală „Orheiul Vechi” și dezvoltarea identității culturale europene</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cadrul strategic privind politica culturală a UE • Agenda europeană în domeniul culturii • Identitate europeană și patrimoniu cultural - Rezervația Cultural-Naturală „Orheiul Vechi”

VII. ORGANIZAREA LUCRULUI INDIVIDUAL AL STUDENTULUI

<i>Nr.</i>	<i>Unități tematice</i>	<i>Lucrul individual al studenților</i>	<i>Ore</i>
	Compartimentul I. Europa - noțiune și prezentare generală		
1.	Civilizația europeană: definiții și interpretări	<ul style="list-style-type: none"> • Consultarea bibliografiei recomandate • Însușirea materialului teoretic, distribuit pe <i>Google Classroom</i> • Audierea podcastului ”3 minute de Civilizație Europeană”1 (<i>Google Classroom</i>) • Pregătirea pentru seminar (dezbateri expres la temă). Sarcini (individual/în echipă): • Poster digital (aplicația <i>Canva</i>): Definiții date culturii și civilizației și analiza comparativă a acestora (după O. Spengler, E. B. Taylor, Lucian Blaga etc). • Poster digital (aplicația <i>Canva</i>): ”Europa - o noțiune simbolică” 	4
2.	Principalele repere istorice și aspecte ale identității europene	<ul style="list-style-type: none"> • Studierea materialului teoretic • Minieșeu: Caracteristici ale culturii europene(document <i>Word</i>) și transmiterea pe <i>Google Classroom</i> Sarcini(individual): • Tabel <i>Word</i> (completare pe <i>Google Drive</i>): Caracteristica principalelor aspecte/izvoare ale identității europene; 	2
3.	Religia și rolul ei in constituirea civilizației europene	<ul style="list-style-type: none"> • Documentarea pe baza literaturii bibliografice recomandate • Elaborarea unei prezentări PPT • Studierea materialului teoretic. • Audierea podcastului ”3 minute de Civilizație Europeană”2(<i>Google Classroom</i>) • Pregătirea pentru seminar și dezbateri la temă. • Teme de reflecție: <ul style="list-style-type: none"> - Etica creștină –matricea culturală a identității europene - Diversitatea religioasă a Europei - Europa și islamul - Spectrul religios al Republicii Moldova 	2

		<p>Sarcini (individual): .</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aplicație/autoevaluare (<i>tabel Word</i>): Varietățile creștinismului: demarcații culturale 	
	Compartimentul II. Ideea europeană de la origini până în prezent		
4.	Bazele teoretice ale procesului de unificare europeană	<ul style="list-style-type: none"> • Consultarea bibliografiei recomandate • Studierea materialului teoretic. • Pregătirea pentru seminar și dezbateri expres la temă. • Audierea podcastului”3 minute de Civilizație Europeană”3 (<i>Google Classroom</i>) • Teme de reflecție: <ul style="list-style-type: none"> - Paradigme identitare europene. - Conceptele de unitate și diversitate în configurarea identitară europeană - Dileme identitare în Republica Moldova <p>Sarcini (individual/în echipă):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vizionarea video-urilor propuse. • Poster digital (aplicația <i>Canva</i>): Evoluția Ideii europene pe parcursul istoriei • Aplicație/autoevaluare (<i>tabel Word</i>): Proiecte de unificare europeană (Saint Pierre, Saint-Simon, I. Kant, V. Hugo) 	4
5.	Practica unificării europene. Lecțiile construcției europene	<ul style="list-style-type: none"> • Studierea materialului teoretic. • Pregătirea pentru seminar și dezbateri expres la temă. • Audierea podcastului”3 minute de Civilizație Europeană”4 (<i>Google Classroom</i>) • Teme de reflecție (oral): <ul style="list-style-type: none"> - Premisele unificării europene(condițiile istorice) - Modul în care tratatele de bază au contribuit la evoluția Uniunii Europene <p>Sarcini (individual/în echipă):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vizionarea filmului documentar și lecturarea articolului despre istoria UE • Activitate de autoevaluare (aplicația <i>Quizziz</i>): Etapele unificării europene • Exerciții de reflecție/autoanaliză: Care sunt beneficiile aderării la UE(lucru pe <i>Padlet</i>); Competențele instituțiilor europene(poster). 	4

6.	Relațiile Republicii Moldova cu Uniunea Europeană	<ul style="list-style-type: none"> • Consultarea bibliografiei recomandate • Studierea materialului teoretic • Pregătirea pentru seminar și dezbateri expres la temă. • Audierea podcastului”3 minute de Civilizație Europeană”5 (<i>Google Classroom</i>) Răspuns la întrebări în baza video-urilor propuse spre vizionare: 1. Care este impactul susținerii financiare a Republicii Moldova de către UE ; 2. De ce este importantă pentru Republica Moldova aderarea la Uniunea Europeană • Teme de reflecție (oral): <ul style="list-style-type: none"> - Etapele parcurse de Republica Moldova pe calea integrării europene - Dificultățile cu care se confruntă Republica Moldova pe calea integrării europene și căile de soluționare (în domeniul culturii) <p>Sarcini (individual/în echipă):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Elaborarea Chestionarului (<i>Google Forms</i>)și analiza rezultatelor: Identificarea percepției privind apartenența la identitatea culturală europeană printre studenții instituției. 	4
Compartimentul III. Valori, atitudini și politici culturale europene			
7.	Libertatea, democrația și drepturile omului - valori fundamentale ale civilizației europene	<ul style="list-style-type: none"> • Studierea surselor bibliografice recomandate. • Audierea podcastului”3 minute de Civilizație Europeană”6 (<i>Google Classroom</i>) • Teme de reflecție (oral): <ul style="list-style-type: none"> - Provocările democrației moderne (relatarea experienței personale). - Evoluția conceptului Drepturilor omului - Instrumente europene de protecție a drepturilor omului - Drepturile culturale și respectarea lor în Republica Moldova <p>Sarcini (individual/în echipă):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Elaborarea unui proiect(video despre o problemă din comunitate) • Exercițiu creativ: (aplicația <i>Padlet</i>): 	4

		<p>Valorile democratice europene (poster):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Activități de autoevaluare (chestionar <i>Word</i>): Democrația și drepturile omului-piloni ai identității europene 	
8.	Doctrinile social-politice europene și cultura politică	<ul style="list-style-type: none"> • Documentarea pe baza literaturii bibliografice recomandate • Audierea podcastului ”3 minute de Civilizație Europeană”7 (<i>Google Classroom</i>) • Studierea materialului teoretic. • Pregătirea pentru seminar și dezbateri expres la temă. • Teme de reflecție și comentarii (oral): <ul style="list-style-type: none"> - Conceptul de cultură politică și componentele sale - Tipuri de cultură politică - Liberalismul: caracteristici - Doctrina social-democrată și specificul e - Conservatorismul, trăsături definitorii • Sarcini (individual): • Activitate de învățare colaborativă: Cultura politică și varietățile ei. Specificul Republicii Moldova. (lucru pe <i>Padlet</i>). <p>Aplicație/autoevaluare (<i>Quizizz</i>): Doctrinile politice europene</p>	3
9.	Politici culturale europene. Cazul Rezervația Cultural-Naturală „Orheiul Vechi” și dezvoltarea identității culturale europene.	<ul style="list-style-type: none"> • Documentarea pe baza literaturii bibliografice recomandate • Studierea materialului teoretic • Pregătirea pentru seminar și dezbateri • Teme de reflecție și comentarii (oral): <ul style="list-style-type: none"> - Strategiile UE privind politica culturală - Agenda europeană în domeniul culturii - Proiecte culturale europene (experiența participării) - Identitate europeană și patrimoniu național cultural • Sarcini (individual): • Pregătirea unui studiu de caz: Politicile de protejare a patrimoniului cultural național și identitatea europeană (format <i>PPT</i>) • Activitate de învățare colaborativă: Experiența Participării în proiecte culturale europene-valori identitare împărtășite (lucru pe <i>Padlet</i>). 	3
Total ore:			30

VIII. METODE DE PREDARE:

Metode didactice:

- *expozitive*: prelegerea, explicația, demonstrarea, examinarea, expunerea;
- *interogative*: conversația euristică, dialogul, dezbateră;
- *centrate pe student*: studiul de caz, *brainstorming*-ul, organizarea studenților în echipe de învățare, discuția în grup, etc.

Tehnici didactice bazate pe:

- *rezolvarea de probleme* (problematizarea, algoritmizarea, învățarea prin categorisire);
- *comunicare* (rezumare, metoda grupurilor de experți);
- *cooperare* (metode activ-participative: *brainstorming*-ul etc.);
- *experiență* (observarea sistematică și independentă, studiul de caz, proiectul, portofoliul).

Mijloace de învățământ:

- *didactice*: suportul de curs la disciplină, prezentări *PowerPoint /Prezentări Google*, articole de specialitate, materiale didactice (fișe, tabele, scheme, postere), video-uri (pe *Youtube*), podcasturi, activități de *învățare-autoevaluare* pe platforme digitale (*Google Classroom, LearningApps, Padlet, Canva, Wakelet, Quizziz, Google Drive* ș.a.).
- *tehnice*: notebook, retroproiector, cameră video, boxe, microfon, instrumente de conferințe web (*Google Meet*).

Forme de organizare a activității studenților:

frontală, individuală, în grup/echipă.

IX. EVALUAREA DISCIPLINEI

1. Tipurile, modalitățile și formele de evaluare

Tipul evaluării	Perioada evaluării	Modalități și forme de evaluare	Ponderea din nota finală
Evaluarea curentă	Pe parcursul semestrului	– răspuns oral în cadrul lecțiilor-seminare; – prezentări PPT - referat	60 %
Evaluarea periodică	– la finalizarea compartimentului I, (test nr. 1); – la finalizarea compartimentului II, (test nr. 2)	Test de evaluare pe platforma Quizziz	
Evaluarea semestrială	– în cadrul sesiunii de iarnă	examen	40 %

2. Criteriile de apreciere a cunoștințelor/deprinderilor

Notă	Pentru a obține o notă respectivă:
10 (A)	Studentul cunoaște 100 – 91% din conținuturile curriculumului. Studentul demonstrează: <ul style="list-style-type: none"> - studierea integrală a surselor bibliografice recomandate; - competențe practice, dezvoltate de unitățile de curs; - originalitate și calitate a soluțiilor identificate; - lucru independent considerabil.
9 (B)	Studentul cunoaște 90 – 81 % din conținuturile curriculumului. Studentul demonstrează: <ul style="list-style-type: none"> - studierea integrală a surselor bibliografice recomandate; - competențe de analiză și interpretare; - creativitate și aptitudini în aplicarea cunoștințelor dobândite; - lacune, imprecizii neesențiale/neesențiale privind conținuturile asimilate, abilitățile de analiză și de interpretare.
8 (C)	Studentul cunoaște 80 – 71 % din conținuturile curriculumului. Studentul demonstrează: <ul style="list-style-type: none"> - studierea surselor bibliografice recomandate în proporție de 80%; - competențe de analiză și interpretare; - aptitudini în aplicarea cunoștințelor dobândite; - lacune, imprecizii privind conținuturile asimilate, abilitățile de analiză și de interpretare; - lacune privind activitatea independentă.
7 (D)	Studentul cunoaște 70 – 61 % din conținuturile curriculumului. Studentul demonstrează: <ul style="list-style-type: none"> - studierea surselor bibliografice recomandate în proporție de 70% - 60%; - competențe de analiză și interpretare; - capacitate medie de argumentare; - lacune, imprecizii considerabile privind conținuturile asimilate, abilitățile de analiză și de interpretare
6 (E)	Studentul cunoaște 60 – 51 % din conținuturile curriculumului. Studentul demonstrează: <ul style="list-style-type: none"> - studierea surselor bibliografice recomandate în proporție de 50%; - aptitudini slabe în aplicarea cunoștințelor dobândite; - lacune, imprecizii destul de considerabile privind conținuturile asimilate, abilitățile de analiză și de interpretare.
5 (E)	Studentul cunoaște 50 – 41 % din conținuturile curriculumului. Studentul demonstrează: <ul style="list-style-type: none"> - studierea surselor bibliografice recomandate în proporție de 40%; - competențe minime cognitive, aplicative, atitudinale; - incapacitate de argumentare; - lacune, imprecizii destul de considerabile privind conținuturile asimilate.
4 (FX)	Studentul cunoaște 40 – 31 % din conținuturile curriculumului. Studentul demonstrează: <ul style="list-style-type: none"> - studierea surselor bibliografice recomandate în proporție de 30%; - incapacitate de analiză și interpretare; - incapacitate de argumentare; - imprecizii esențiale privind conținuturile asimilate.

3, 2, 1 (F)	<p>Studentul cunoaște 30 – 0 % din conținuturile curriculumului.</p> <p>Studentul demonstrează:</p> <ul style="list-style-type: none"> - studierea surselor bibliografice recomandate în proporție de 20% sau defel. - incapacitate de analiză și de interpretare; - incapacitate de argumentare; - niciun rezultat privind lucrul independent.
----------------	---

X. BIBLIOGRAFIA RECOMANDATĂ

Obligatorie:

1. Bîrzea, C. *Cetățenia Europeană*. București: Politea-SNSPA, 2005.161p. ISBN 9737795024
2. Dutu, A. *Ideea de Europa și evoluția conștiinței europene*.București: All Educational, 1999.436p. ISBN 973-9392-86-5
3. Enciu N., Enciu V. *Construcția Europeană (1945 - 2007)*. Curs universitar. Chișinău: Civitas, 2008. 392 p. ISBN 9789975912006
4. Ferreol, G. *Dicționarul Uniunii Europene*. Iași: Polirom, 2001. 276 p. ISBN: 973-683-727-0
5. Fontaine, P. *12 lecții despre Europa*. Bruxelles: Comisia europeană, 2018. 48 p. ISBN 978-92-79-71581-5. Disponibil online: <https://op.europa.eu/webpub/com/eu-in-12-lessons/ro/> (accesat: 15.01.2023).
6. Marga, A. *Filosofia unificării europene*. Cluj: Editura Fundației pentru Studii Europene, 2001.436p. ISBN 973825406X, 9789738254060
7. Roșca, S. Dimensiunea culturală a identității europene.In: *Conferința "Strategia Securității Uniunii Europene în contextul Metamorfozelor Relațiilor Internaționale"*, vol.I. Chișinău, Moldova, 23 aprilie 2021.Chișinău:Tipogr.” Print-Caro”, 2021.p. 99-108. ISBN 978-9975-56-873-9
8. Ștefănescu, M. *Ideea și integrarea europeană*. București, 2007. 187 p. ISBN 978-973-0-04793-6. Disponibil online: http://hiphi.ubbcluj.ro/Public/File/sup_curs/istorie29.pdf (accesat: 17.01.2023).

Suplimentară:

1. Bărbulescu I. G. *Noua Europă*. Vol. I. *Identitate și model european*. Iași: Polirom, 2015. 624 p. ISBN 978-973-46-5128-3
2. Checkel J. T., Katzenstein P. J. (Editors). *European Identity (Contemporary European Politics)*. New York: Cambridge University Press, 2009. 265 p. ISBN 978-0521709538
3. Chopin T. *L'Europe face au défi de l'identité : qui sommes "nous" ?*:In: Question d'Europe n°466. Disponibil online: <https://www.robert-schuman.eu/fr/questions-d-europe/0466-l-europe-face-au-defi-de-l-identite-qui-sommes-nous> (accesat: 25.01. 2023)
4. Defarges, P. M. *Instituțiile europene*. Timisoara: Amarcord, 2002. 215 p. ISBN 9738208254
5. Friedman R., Thiel M. (Editors). *European Identity and Culture. Narratives of Transnational Belonging*. New York: Routledge, 2016. 200 p. ISBN 9781138247109
6. Ghișoiu, C. *Identitate în Uniunea Europeană*. București: Universitatea București, 2012. 162 p. ISBN 978-606-16-0121-9
7. Husar, A. *Ideea Europeană sau Noi și Europa (Istorie, cultură, civilizație)*. Iași: Institutul European, 1993. 391 p. ISBN 9739148204
8. Kitagawa, I. *In cautarea unității. Istoria religioasă a omenirii*. București: Humanitas, 1994.336 p. ISBN 973-28-0520-x
9. Lazăr, L. *Creativitatea în contextul construirii identității europene*. Cazul Republicii Moldova.

- In: *Identita Europea e alterita nazionale. La conferenza annuale scientific internazionale del facolta di lettere dell' universita Spiru Haret*. Milano: Rediviva Edizioni, 2017, p.544-553.
10. Lazăr, L. Cultura europeană: o reevaluare a identității. In: *Studiul artelor și culturologie: istorie, teorie, practică*. Nr.2(31), 2017. Chișinău: AMTAP (Tipogr. Notograf Prim), 2017, p.167-172.
  11. Lazăr, L. Ideea europeană în reflecția filosofică a lui Ortega y Gasset. In: *Itinerarii hispanice. Interculturalitatea prin prisma traducerii, lingvisticii și literaturii: Colocviu internațional*. Chișinău.: ULIM, 2011, p.300-309.
  12. Lazăr, L. Provocări mediatice în procesul de integrare europeană a Republicii Moldova. In: *Intertext*, 2018, nr. 3-4(47-48), pp. 261-270. Accesibil la: [http://icfi.ulim.md/volume/Intertext N3-4,2018.pdf](http://icfi.ulim.md/volume/Intertext%20N3-4,2018.pdf). ISSN 1857-3711
  13. Martin M. *Identitate românească - identitate europeană*. București: Editura Muzeul Literaturii Române, 2017. 470 p. ISBN 978-973-167-427-8
  14. Morin, E. *Gândind Europa*. București: Ed. Trei, 2002. 178 p. ISBN 973-8291-36-4
  15. Ortega Y Gasset, J. *Europa și ideea de națiune*. București: Humanitas, 2003. 232 p. ISBN 973-50-0319-8
  16. Pedersen, T. *When Culture Becomes Politics: European Identity in Perspective*. Aarhus: Aarhus University Press, 2008.256 p. Disponibil online: <https://doi.org/10.2307/j.ctv62hg2>. (accesat 19.01.2023)
  17. Prodi, R. *O viziune asupra Europei*. Iași: Polirom, 2001.191 p. ISBN 973-683-724-6
  18. Reabcinschi, V. Politicile culturale: abordare europeană. In: *Revista de Filozofie, Sociologie și Științe politice*. Nr.3(184). Chișinău:2020, p.118-125. ISSN 1957-2294. Disponibil online: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/118-125_6.pdf(accesat: 25.01. 2023)
  19. Ștefăniță, O. Uniunea Europeană, un trend în derivă?: O analiză a discursului mediativ și a perspectivei tinerilor București: Comunicare.ro, 2016. 284 p. ISBN 978-973-711-563-8
  20. Tartler, G. *Identitate europeană*. București: Cartea Românească, 2006. 248 p. ISBN 973-23-1914-3
  21. Todd, E. *Inventarea Europei*. Timisoara: Amarcord,2002.583 p. ISBN 973-8208-24-6
  22. *Unificarea europeană: Filosofia diversității*. Materialele conf. int. 7-8 mai 2004. Chișinău: I.S.P.R.I., 2004. 344 p.
  23. Weber, M. *Etica protestantă și spiritul capitalismului*. București: Humanitas, 2007.304 p. ISBN 978-973-50-0390-2

Resurse electronice:

1. *Consiliul Europei* [Site-ul oficial]. Disponibil online: <https://www.coe.int/web/portal/home> (accesat: 05.01.2023).
2. *Istoria UE*. Disponibil online :https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/history-eu_ro(accesat: 20.01.2023).
3. *MAEI Explică aderarea la UE*. Disponibil online: <https://mfa.gov.md/ro/content/maeiexplica-aderarea-la-ue> (accesat: 10.01.2023).
4. *Politica de extindere a UE*. Disponibil online: <https://cutt.ly/N7Tk4Km> (accesat: 15.01. 2023).
5. *Uniunea Europeană* [Site-ul oficial]. Disponibil online: https://european-union.europa.eu/index_ro. (accesat: 17.01.2023).

ANEXE

A. 1.

Teme pentru referat:

1. Construcția Uniunii Europene - abordare istorică, economică, politică și culturală
2. Extinderea Uniunii Europene – probleme și perspective
3. Gardienii Uniunii Europene - principalele Tratatate europene
4. Esența și structura procesului de integrare europeană (etapele integrării)
5. Uniunea Europeană - un „Turn Babel” al limbilor și culturilor?
6. Uniunea Europeană și provocările securității și stabilității mondiale în mileniul III
7. Uniunea Europeană sau „Imperiul Libertăților”?
8. Uniunea Europeană - între adâncire sau extindere?
9. Civilizație și cetățenie europeană
10. Identitatea europeană - legitimitate istorică
11. Pilonii Uniunii Europene
12. Integrarea politică - Constituția Europeană
13. Uniunea Europeană - o civilizație viitoare sau o poveste de succes?
14. Miturile și simbolurile identității culturale europene
15. Dileme identitare ale Republicii Moldova în procesul integrării europene
16. Programul „Europa creativă” și consolidarea identității europene.

A. 2.

Subiectele pentru examen

CIVILIZAȚIE EUROPEANĂ ȘI IDENTITATE CULTURALĂ

1. Cultură și civilizație: delimitări conceptuale (A. Toynbee, M. Weber și L. Blaga).
2. Globalizarea și „conflictul civilizațiilor” (S. Huntington)
3. Termenul Europa - conotații și interpretări.
4. Tipologia culturilor și a civilizațiilor. Cultura occidentală versus cea orientală
5. Caracteristici ale culturii europene
6. Dimensiunile și sursele civilizației europene
7. Antichitatea greacă – sursă a civilizației europene. Valorile civice oferite civilizației europene de către democrația ateniană
8. Moștenirea romană și relevanța ei
9. Creștinismul – sursă a civilizației occidentale
10. Apariția ideii europene în evul mediu
11. Proiecte de unificare europeană în sec. XVIII- începutul sec. XX
12. Conceptul european în perioada interbelică
13. Premisele unificării europene postbelice
14. Etapele unificării europene
15. Tratatate europene (de la Paris, de la Roma, Maastricht, Lisabona)
16. Instituțiile UE și funcțiile lor (Consiliul European (al șefilor de guvern), Consiliul UE, Comisia Europeană, Curtea de Justiție a Uniunii Europene, Banca Centrală Europeană și Curtea de Conturi)
17. Relația Republica Moldova-UE (etapele parcursului european)
18. Esența democrației și formele ei. Provocările democrației moderne

19. Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Instrumente europene de protecție a drepturilor omului
20. Cultura politică: concept și tipologie
21. Doctrine politice europene (Liberalismul, social-democrația, conservatorismul etc.)
22. Agenda europeană în domeniul culturii
23. Identitate europeană și patrimoniu național cultural

A. 3

Test de evaluare finală(model)

Subiectul I. Creștinismul – sursă a civilizației occidentale.

№	Conținutul subiectului	puncte
1.1.	Rezumați conceptul de etică creștină, diversitate religioasă	4 p.
1.2.	Elucidați amprente culturale ale creștinismului în tradiția europeană	6 p.
1.3.	Explicați rolul contradictoriu al creștinismului în procesul de unificare europeană	10 p.

Subiectul II. Etapele unificării europene

№	Conținutul subiectului	puncte
2.1.	Numiți principalele etape ale unificării europene	4 p.
2.2.	Explicați importanța proceselor de extindere în evoluția construcției europene	6 p.
2.3.	Analizați beneficiile politicilor europene pe parcursul etapelor de unificare	10 p.

Subiectul III. Conceptul de cultură politică și componentele sale

№	Conținutul subiectului	puncte
3.1.	Definiți și explicați noțiunea de cultură politică	4 p.
3.2.	Explicați tipologia culturii politice (după Almond și Verba) și caracterizați tipurile identificate	6 p.
3.3.	Argumentați rostul culturii politice în afirmarea valorilor europene în Republica Moldova	10 p.

Scala de notare

Nota	Puncte maxime	Nota	Puncte maxime	Nota	Puncte maxime
5	6-8	7	12-18	9	26-28
6	9-11	8	19-25	10	29-30

A. 4

Mostră de subiecte pentru testul de evaluare periodică:

1. Definiți și explicați conceptele: cultură, civilizație, identitate culturală.

---

2. *Comparați caracteristicile culturii europene/occidentale cu cele ale culturii orientale.*

---

3. *Argumentați relația de cauzalitate dintre transformările confesionale în Europa antică și medievală și specificul civilizației est și vest europene.*

---

4. *Identificați trăsăturile fundamentale ale civilizației europene:*

- raționalitate, spirit științific;
- caracter introvertit, bazat pe autoprotejare;
- mod de gândire neliniar, relativist;
- deschidere către alte culturi;
- individualism (se întemeiază pe noțiunea de persoană).

5. *Civilizația europeană a preluat din cultura elenă*

- sistemul școlar;
- democrația;
- dreptul civil;
- spiritul științific;
- idealul de perfecțiune și excelență.

6. *Explicați impactul civilizațiilor antice asupra unității europene.*

---

7. *Caracterizați unul dintre conceptele (la alegere) privind ideea europeană până în secolul XIX (Dante Alighieri, I. Kant, V. Hugo)*

„Finanțat de Uniunea Europeană. Punctele de vedere și opiniile exprimate aparțin, însă, exclusiv autorului (autorilor) și nu reflectă neapărat punctele de vedere și opiniile Uniunii Europene sau ale Agenției Executive Europene pentru Educație și Cultură (EACEA). Nici Uniunea Europeană și nici EACEA nu pot fi considerate răspunzătoare pentru acestea.”